

FEDERATIUNEA

Diurnala politicu, literarin, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Mèrcuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminèti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu. . . 15 fl.

Pentru Romania:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrala pentru fiesco care publicatiune separatu. In Loculu deschiau 20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Cancelari'a Redactiunii:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32

Locuinti'a Redactorului:

Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scrisorile nefrancate nu se voru primi decâtu numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pest'a, ^{22 mart.} _{3 apr.} 1868.

Condițiunea de esistența a Romanilor d'in Austria, cestiunea cea mai importante pentru noi, cestiunea uniunii Transilvaniei, leganulu natiunei romane, cu Ungaria, va sê vina inscirtu pre tapetu in diet'a Ungariei. O deducemu acêst'a d'in impregiurarea, cã Colomanu Tis'a insirã cestiunea acêst'a, intr'unu nru d'in dillele aceste-a alu organului partitei sale, intre primele agende a le dietei, si d'in incidentulu cã deputatii ardeleni inca incepura a tienè conferintie, de unde dâmu cu socotela, cã proieptulu de lege in cestiunea acêst'a este gat'a si are numai a se suscerne dietei. Nu mai are nimene indoiela, cã ori cum va fi acelu proieptu, elu va fi primitu de diet'a unguresca. Da, Ardealulu se va unii, se va fusiuna, se va contopi in Ungaria, i se va luà si numele, se va ucide ca — Poloni'a. Acêst'a inse se intempla contra vointiei maioritatiei poporatiunei acelei tiere nefericite, contra repetiteloru proteste a le natiunei romane, se intempla cu forti'a, si unde se intrebuintieza fortia, ai gatatu-o cu dreptulu. Daca-i mai remane natiunei romane vre-o mangaiare, acc'a este, cã: ce se iè cu forti'a nu este pierdutu, se pote inca revindecã, si cã ea si-a implitu detorintiele sale, de si n'a potutu impiedecã, ca câti-va fii rateciti ai ei, sê nu apuce pre alta cale, pre o cale contraria intereseloru ei. Remane ca acêsti fii pierduti, deslipiti de la iubitoriulu sinu alu mamei lor, sê intrebuintieze ocaziunea, ce li se va presentã cu suscernerea proieptulu de lege de care amintiram, spre a si recastigã iubirea pierduta, spre a-si reparã — in câtu se mai pote — gresiel'a comisa prin participarea lor la agendele dietei unguresci. De la portarea lor in acesta cestiune va aternã, daca natiunea va mai fi candu-va in stare a li dîce: „pierduti au fostu si s'au' aflu, morti au' fostu si au iaviatu“, sêu va fi silita a-i respinge cu dorere pentru totdeun'a de la pieptulu sêu, in care — in locu de a-lu aperã — infisera cu perfidia o sageta inveninataria.

La diet'a Ungariei curgu d'in tote pârtile petitiuni pentru deslegarea cestiunei natiunalitãtiloru, pentru arondarea municipieloru cum si in privintia cercului de activitate a acestor'a. Insemnãmu acel cu parere de rêu, cã tote petitiunile de plas'a acêst'a vinu de la neromani, ce'a ce dovedesce, cã pre candu de alte natiunalitãti privegheza si se folosescu de tota ocaziunea, romanii se lasa prada unui indifentismu ce nu se pote justificã nici intr' unu mod. Tempurile suntu grele, aducemu toturor'a aminte cã: „jugulent homines, surgunt de nocte latrones, ut te ipsum serves non expergiseris?“ si apelãmu la tota anim'a romanescã pentru a desvoltã mai multa activitate in tota privintia. — In siedintia de eri a diet. ung. comis. petit. raportã si despre petitiunea Nasaudenilor in caus'a muntiloru revindicati. Precum se va vedè d'in raportulu de mai la vale, acesta petitiune, in intielesulu motiunei dep. Bohetielu, se strapuse ministeriului intregu, pre langa recomandare de a prevedè acesta afacere momentosa pre calca legii. Vom vedè in câtu va corespunde ministeriulu in prevedere, ce i-a votatu dlu Bohetielu in decursulu motivãrii propunerei sale. Considerãmu lucrulu asiè precum este: ca cestiune de proprietate, cestiune „de al meu si alu têu“ si fãra de a prejudecã parerei: cã nasaudeni ar' fi trebuitu sê astepte cu acesta petitiune pana dupa deslegarea altoru cestiuni politice, — trebue sê ne esprimemu multiemirea ce am avutu vedendu cu câta caldura fu intimpinata acesta afacere d'in partea deputatiloru romani d'in Ungari'a. Sig. V. Popu, S. Borlea, V. Babesiu se scolã la unulu dupa altulu pentru a spriginã motiunea d. Bohetielu. Ce bucuria ar' avè omulu candu i-ar' vedè

pre toti facandu asemene in tote cestiunile. Ne-am mandrì pre dreptu cu asemene reprezentantia, ea ar' fi tota mangaiarea nostra in mediuloculu suferintieloru si nelreptãtiloru ce ni se facu, si acêst'a nu este cu nepotintia; — dati, Dloru, a face totu ce se pote face, si multiemirea dvostre inca va fi mare!

Tota pres'a se ocupa de filipic'a ce „generalulu“ Pertielu a tienutu la 29 l. tr. in adunarea generale a honvediloru. Vomu impartesi in nr. a. unu estrasu d'in acesta cuventare, care areta pre Cosiutu ca pre unu poltronu si tradatoriu de patria si face multe descoperiri despre conspirãrile de 20 de ani a emigrantiloru intre cari a fostu si Pertielu.

Implinu promissiuca d'in nr. tr. publicandu la rubric'a „Romania“ proieptulu de lege in caus'a gidaniloru. Diurnalele straine nu mai inceta a vomã veninu asupr'a acestui proieptu. Pre noi ne scutesce a vorbi mai pre largu despre elu „espunerea de motive“ d'in care o parte urmeza proieptulu, era cealalta parte se va continuã in nr. v. si d'in care se va potè convinge ori cine despre insemnatatea indemnului ce a nascutu acelu proieptu. Facemu deosebire intre popore si cete de vagabundi, intre omeni si lipitori si sperãmu cã nimic'a nu va impiedecã pre reprezentantia natiunale a Romaniei a face totu ce este detoria sê faca, pentru salvarea natiunei si a patriei, era pre fautori gidaniloru i indrumãmu la amintia „espunere de motive“ si credemu cã cumpenindu motivele acele-a cu nepartialitate voru mai slabì cu insultele, era daca nu, strige câtu le place, in afacerile interne a le Romaniei n'are d'a se mestecã nimene.

Situatiunea politica este tare nesecura. D'in tote pârtile se intarescu tendintiele de pace si d'in tote pârtile se continua inarmarea cu cea mai mare diligintia. Daca se voru efeptu tote mesurele — dîce „Russ. Cor.“ — ostirile Europei voru constã cam d'in 7 milioane. Cumcã tota greutatea sustinerei atãtoru ostiri apesa grumadii bieteloru popore si asiè storse de tota puterea, e de prisosu a mai aminti.

In Franci'a s'au ivitu era conturbãri de pace, a nime in Grenoble. „France“ dîce, cã de si miscãrile revolutionarie, cari s'au aretatu ici cole, in anumite cetãti, suntu numai nesce astringeri isolate fãr' de neci o putere, totu-si trebue recunoscutu, cã aceste incercãri paru a fi corespunsu cutarei devise, si cã ele suntu una proba in care partitulu revolutionariu si-cercã poterile mai antèu.

Procedur'a jud. contra lui Johnson s'a inceputu numai in luni-a trecuta. Generalulu Butler fece inceputulu acusarei. Comitetulu acusatoriu predede ca documentu copi'a decretulu, prin care Stanton se numi generalu de resbelu, si copi'a nunciului presiedintelui, prin care acêst'a justifica suspinderea lui Stanton.

Diet'a Ungariei.

Siedintia casei deputatiloru de la 2 aprile

Pre bancele ministeriali erau ministrii: Lonyai, Eötvös si Gorove, ér' pre galeri'a strainiloru: Bresl, ministrulu Transilvaniei.

Deschidendu-se siedintia la 10 1/2 ore, dupa autenticarea protocolulu siedintiei trecute si presentarea unoru scrisori sosite mai de curendu, — Lonyai, ministru de finance, pune pre mes'a dietei unu proieptu de lege referitoriu la baterea de bani unguresci. Notariulu Ralich dã cetire proieptulu si se decide a se tipari si a se pune la ordinea dîlei.

Mini-trulu de finance presinta apoi actele despre cumpararea si intabulara dominiului Gödöllö. Procedendu apoi diet'a la ordinea dîlei, iã la desbatere proieptulu de lege despre contributiunea de consumu la esportarea zacharului si a vinarsului. La desbaterea gen. neinsinuandu-se nimene, se procede la desbaterea speciale, la carea au participatu

Várady, Pulszky, Bonis, min. Lonay, Kautz si Halász. Cu putiene schimbãri neesentiale proieptulu fu primitu precum l'a recumendatu comisiunea centrala.

Ministrulu Lonyai mai areta unu proieptu de lege despre contributiunea de consumu. C. Tisza cere a se ceth si a se luã la desbatere acestu proieptu atunci, candu voru fi la ordinea dîlei proieptele finantiarie si budgetulu.

S'a cetitu resaltatulu votisãrii pentru deputatiunea regnic. in caus'a Croatiei si unei alte in caus'a cãliloru ferate. Intre cei alesi nu e nici unu romanu.

Dup'aceste raporteza comisiunea petitiunaria despre o multime de petitiuni, cese transpunu parte la ministerie parte la comisiunile resp. Intre aceste petitiuni suntu de mai mare insemnetate petitiunile si reprezentatiunile mai multoru comitate (Sabolciu, Vas et.) pentru deslegarea urgente a cestiunei natiunalitatiloru. Mai multe comitate recumenda dietei a se luã in consideratiune cunoscutulu proieptu alu cottulu Zarandului.

Nu potemu a nu ni esprime adunc'a dorere, cã unele comitate romane, ca Solnoculu de mediulocu, Marmati'a, etc. cu ocaziunea congregatiuniloru cõtense au pusu ad acta recercarea Zarandului ca sê spriginesca proieptulu amintitu, si s'au lasatu sê le faca de rusine unele comitate magiare, inca si cottulu Pestei, cari au primitu acea recercare cu caldura si au scrisu la dieta totu in acelu-a-si intielesu sprigindu proieptulu Zarandului.

Mai multe comitate se roga, ca legelatiunea sê decida in privintia autonomiei comitateloru fatia cu guvernulu. — Apoi s'a mai raportatu asupr'a unei petitiuni a scolei gimnastice d'in Pest'a, carea cere a i se asemnã 30,000 fl. v. a. Majoritatea comisiunii petitiunarie de opiniune, ca cererea sê se strapuna ministeriului de aperarea tierci; era minoritatea e de parere, ca sê se respinga, cã-ci statulu deocam'ata nu pote suportã atãte greutãti. La votisare se primesc opinione majoritãtii comisiunii.

Celu mai interesante obiectu alu siedintiei de adi a fostu petitiunea naseudeniloru in privintia muntiloru revindicati. Deputatulu Dozsa dã cetire raportulu comisiunii, carea e de opiniune, ca diet'a sê transpuna rogarea naseudeniloru la ministeriu pentru prevedere ulterioara.

Al. Bohetielu (ard.) nu este multiemitu cu opiniunea comisiunii, si intr'una cuventare mai lunga espune istoriculu infiantarii celoru doue legiuni romane de la Naseudu si alu muntiloru revindicati. Insiã nedreptãtiele ce li s'au facutu Romaniloru d'in 44 comune, rapindu-li-se cu forti'a proprietatea ce au castigãto cu sangele si au posediu'to in pace in tempu mai lungu de unu seclu.

Areta cu arguminte tari meritulu petitiunei de a fi luata in cea mai de aproape consideratiune si propune, „ca rogarea naseudeniloru sê se transpuna ministeriului intregu recumendandu-i-se a delibera in caus'a ast'a pre calea legii.“

Dozsa se iucerea a esplica altcum istoriculu muntiloru revindicati si a spriginã parerea comisiunii accentuandu, cã procederea administrativa in contr'a naseudeniloru e la locu.

Justh (presiedintele comis. petitiunarie) dîce, cã rogarea naseudeniloru nu se pote recumenda ministeriului.

Sig. Popu, cu oratori'a-i indatinata, combate pre Dozsa cu arguminte luate chiaru d'in vorbireã lui.

Totu in acestu intielesu au mai vorbitu d'intre, romani Borlea si Babesiu, care numai dupa ce strigau toti d'in tote pârtile cã primescu motiunea lui Bohetielu, si intrerupse cuventarea. D'intre unguri vorbi Somosy, dechiarandu-se pre langa propunerea lui Bohetielu ce se si primi.

Comisiunea petitiunaria si-a continuatu raportulu, d'in care a mai remasu si pentru sied. urm.

Senatulu imperialu.

Casa domniloru. Siedintia d'in 21 martiu; inchiaiarea desbateriloru asupr'a legii de casatoria.

Ministrulu presied. princip. Auersperg desfasiura principiile ministeriului intr'o cu-

